

Một Lần Về Thăm

(Thư ngỏ của Lê Đức Luận)

Thưa quý Anh Chị Em cựu học sinh Trường Đặng Đức Tuấn (ĐĐT),

Hôm nay tôi viết vài dòng tâm sự cùng Anh Chị Em về người bạn học cũ của chúng ta, anh VÕ TÙNG.

Nói đến Võ Tùng chắc nhiều người không biết ngoại trừ những Anh Chị Em học lớp Đệ Thất, Đệ Lục niên khoá 1958-1959 khi trường ĐĐT mới thành lập ở Tuy Hòa. Anh Tùng học ở ĐĐT từ lớp Đệ lục lên Đệ nhị rồi chuyển qua học Đệ nhất ở Nguyễn Huệ - vì lúc đó trường ĐĐT chưa mở lớp Đệ nhất - Những năm dài dưới mái trường ĐĐT chúng tôi có rất nhiều kỷ niệm thân thương in đậm trong ký ức mỗi người. Vì số học sinh không đông lắm và được sự dạy dỗ chu đáo của các Sư Huynh Dòng Thánh Giuse nên tình thầy trò bằng hữu rất gần gũi gắn bó và mỗi khi có dịp gặp lại là chúng tôi có thể nhắc tên từng người, hỏi thăm nhau về Thầy về Bạn... Với những bạn cùng lớp chắc không ai có thể quên được Võ Tùng, Tùng rất thông minh và chăm chỉ, môn học nào cũng xuất sắc, tháng nào cũng có tên trên Bảng Danh Dự. Tính tình của Tùng hòa nhã hiền từ, phải nói là quá hiền nên ai cũng quý mến. Ông Trời cho Tùng thông minh lại bớt đi phần thể chất, Tùng rất yếu ốm tương chừng ngoài ba thứ chữ nghĩa sẽ không cán đáng nổi những công việc nặng nhọc. Thế mà cuộc chiến đã đẩy đưa Tùng vào Quân Đội.

Bẵng đi một thời gian không gặp nhau khi hai chúng tôi cùng vào Quân Đội. Rồi một hôm tôi nhận được hung tin - Tùng bị thương nặng đang ở phòng cấp cứu bệnh viện Tiểu Khu. Tôi vội vàng đến BV thấy Tùng nằm bất động, đầu mặt băng kín mít, toàn thân phồng đen. Hỏi ra thì biết Tùng bị sức nóng và sức ép của quả B.40 do địch quân phóng vào tuyến phòng thủ đã lược chín đôi mắt của Tùng. Tùng được cứu sống nhưng bị mù vĩnh viễn. Một đôi lần tôi đến thăm Tùng tại nhà ở gần rạp Đại Nam. Tùng đã tàn phế nhưng cuộc sống của anh không đến nỗi chật vật lắm nhờ gia đình khá giả chăm sóc cho anh.

Hơn một năm sau ngày Tùng bị thương tôi rời khỏi Tiểu Khu Phú Yên, chúng tôi chia tay nhau từ đó, đến hơn 30 năm sau bây giờ mới gặp lại. Những ngày sau tháng Tư năm 1975 cuộc đời trôi nổi tù đày, cái bản năng sinh tồn và những lo âu cho một tương lai bất định bao phủ lên cuộc sống bi đát hằng ngày có mấy ai nghĩ đến bạn bè và nhớ về những kỷ niệm nên thơ của tuổi học trò, có chăng cũng chỉ thoáng hiện trong những giấc mộng về đêm.

Rồi một ngày đẹp trời tôi được may mắn lên máy bay đến vùng đất tạm dung này. Những kỷ niệm ngày xưa sống lại, tôi có dịp hỏi thăm về Thầy về Bạn để xem ai còn ai mất? Tôi được BS Phan Hà, cũng là cựu HS trường ĐĐT, nhắc nhở: "hiện tại chúng ta có người bạn học cũ đáng giúp đỡ nhất là Võ Tùng". Nhớ lời Hà căn dặn, về thăm quê hương lần này người bạn tôi đến thăm đầu tiên là Võ Tùng.

Hôm đó, một buổi chiều mùa hạ rất oi bức tôi nhờ Phan Diệu đeo xe Honda đến nhà Tùng ở xã Hòa Quang. Hơn 50 phút chạy theo những hương lộ có đoạn đá dăm lờm chờm, có đoạn được tráng ciment chúng tôi đến nơi khoảng 4:00 chiều. Trên đường đi tôi hỏi Diệu về gia cảnh của Tùng. Diệu kể: "Bây giờ nó hết đói rồi nhờ gầy được bầy bò khoảng hơn mười con, mỗi năm bầy bò đẻ được mấy con nghé khoảng 2 năm sau bán vài con kiếm mấy triệu nên cũng đáp đủ qua ngày chứ lúc trước khổ lắm". Tôi cảm thấy vui và mừng cho Tùng. Nhưng trực nhớ báo chí Mỹ hay nói về bò VN hay mắc bệnh lở mồm long móng, tôi hỏi Diệu: - Nếu rủi gặp lúc bò bị dịch bệnh thì sao? - Thì đói, Diệu trả lời tinh queo. Câu chuyện chấm dứt khi Diệu cua xe vào sân. Dừng xe, Diệu oang oang: - Biết ai đến thăm mày không? Tùng đang xớ rớ bên hai nọc rơm lên tiếng: - Thăng Diệu chứ còn ai vào đây.

Diệu nói tiếp: - Hôm nay có Luận đến thăm mày nữa. Một thoáng vui mừng hiện lên khuôn mặt khắc khổ, Tùng nói: - À , Luận, tao hỏi thăm biết mày đi lâu rồi bây giờ mới về, thôi vô nhà chơi.

- Chụp mấy tấm hình kỷ niệm rồi vào, vừa nói tôi vừa lấy máy hình nháy mấy tấm. Vào nhà ngồi cạnh bên nhau trên chiếc phảng gỗ. Tùng nắm tay tôi xoa xoa rồi nói: - Ủ, mày còn mập mập đấy - Tối nay tụi mày ở đây chơi với tao - Tao biểu thằng nhỏ bắt mấy con gà nấu cháo ăn chơi.

Một đứa bé trạc tuổi mười lăm trông gầy gò, cần cỗi tưởng chừng không thể cao lớn hơn được nãy giờ đứng sớ rớ ngoài cửa phụ họa với giọng ngong ngọng nhưng rất chân tình và hiếu khách - Hai Bác ở *gai* chơi với Ba *cáu*, *cáu* đi bắt gà *gà*m thịt. Diệu đùa: - Bây gà có mấy con bắt vài con làm thịt thì tuyệt giống. Tùng bảo: - Nhảm nhò gì, con khác lớn lên gầy bầy khác .

Nhìn chung quanh nhà chẳng thấy bà xã của Tùng, tôi hỏi: - Chỉ có hai cha con ở nhà? Bà xã Tùng chắc đi làm chưa về? Tùng chậm rãi nói: - Bã đi theo mấy con bò, cuối tuần thằng nhỏ lên thay vài ngày để bã về lấy gạo, mắm muối rồi trở lên trên đó. - Có xa lắm không? tôi hỏi. - Dưới Dốc Lỗ Chài - chắc cũng xa, Tùng trả lời. Một thoáng xúc động khi tôi hình dung cảnh một người đàn bà trên sáu mươi tuổi ngày ngày đi theo mấy con bò ở ven rừng heo hút, đêm đến bên đông lửa trong căn chòi hắt hiu nào đó dưới chân đồi... Sao mà cô đơn, hoang vắng đến buồn thảm. Bất giác tôi dí vào túi áo Tùng chút tiền. Tùng im lặng, không một lời cảm ơn cũng không tỏ vẻ vui mừng. Đôi mắt khiếm thị mờ đục vẫn bất động như đang hướng về cõi xa xăm nào đó... Lúc ấy tôi cảm nhận hình như ý niệm về không gian, thời gian và giá trị về tiền bạc cũng như mọi sự phù phiếm giàu sang danh vọng trên đời này đã ra khỏi dòng suy tư của Tùng?!

Ngồi với nhau hơn mười lăm phút Diệu và tôi chào từ giả. Một thoáng buồn trên khuôn mặt xương xẩu, đôi mắt khiếm thị hơi giao động và tôi nghe một giọng trầm buồn của Tùng khác hẳn với lúc chúng tôi mới đến.

- Thế là tụi mày không ở lại chơi với tao đêm nay? Diệu đỡ lời: - Lần sau tụi tao sẽ trở lại. - Biết chừng nào? - lúc đó tao đã đi rồi. Giọng Tùng đều đều làm mũi lòng người nghe. Một thoáng buồn đi qua tâm hồn tôi...

Trên đường trở về thị xã bỏ lại sau lưng người bạn mù lòa và hình ảnh thằng bé còm cõi với giọng nói ngong ngọng nhưng rất chân tình và hiếu khách, con của Tùng, làm lòng tôi ray rứt và suy nghĩ miên man về cái phù du của cuộc đời và sự vô thường trong kiếp nhân sinh. Giọng nói buồn buồn của Tùng trước lúc chia tay "thế tụi mày không ở lại chơi với tao đêm nay" cứ vang vọng mãi trong tôi và tôi nhận ra một điều là Tùng rất cô đơn. Tôi nói với Diệu khi về lại Mỹ tôi sẽ tường trình hoàn cảnh của Tùng đến các Bạn cựu học sinh trường ĐĐT với hy vọng trong những ngày tháng sắp tới Tùng sẽ nhận được những cánh thư, những lời thăm hỏi, một chuyến viếng thăm, một chút quà mọn hay một ít tiền bạc v.v.. Những điều đó sẽ làm cho người bạn học cũ chúng ta bớt đi những nỗi cô đơn, giúp cho con của Tùng có thêm một chút dinh dưỡng và vợ Tùng sẽ cảm thấy hãnh diện về chồng mình đã có một thời huy hoàng và hiện tại vẫn còn những người bạn cố tri hết lòng giúp đỡ. Đó là niềm an ủi cho gia đình Tùng.

Mong sao những ước muốn nhỏ nhoi này sẽ biến thành sự thực!

Lê Đức Luận - VA Ngày 9-11-08